Eco Art

De Verbeke Foundation slaat de brug tussen natuur en moderne kunst

In een interview verklaarde **Eveline Hoorens**, alias mevrouw **Panamarenko**, onomwonden: *"Mijn man houdt niet zo van musea. De* Verbeke Foundation *is de uitzondering: daar gaan we wel eens naartoe omdat we het leuk vinden dat jonge kunstenaars daar een kans krijgen."* Meer heeft een mens soms niet nodig om op scherp te staan. Welke magie gaat uit van de *Verbeke Foundation*? Wat maakt deze stichting zo attractief? Na een kort virtueel verwijl op hun webje waren we meteen in de ban van het project. Dit smaakte naar een reële marinade. En weg waren we naar Kemzeke.

Kunstenvrijplaats

De *Verbeke Foundation* is een private kunstsite die geopend werd in 2007 door kunstverzamelaars **Geert en Carla Verbeke - Lens**. Cultuur, natuur en ecologie komen er samen. De ruimte herbergt een indrukwekkende verzameling van moderne en hedendaagse kunst en biedt als 'kunstenvrijplaats' ook kansen aan jonge kunstenaars. Met zijn twaalf hectare natuurgebied en zijn twintigduizend vierkante meter overdekte ruimten is de *Verbeke Foundation* één van de grootste privé-initiatieven voor hedendaagse kunst in Europa. De loodsen van het vroegere transportbedrijf van Geert Verbeke werden omgebouwd tot unieke expositieruimtes. Eén van de gebouwen werd ingericht om de uitzonderlijke verzameling collages en assemblages tentoon te stellen.

De *Verbeke Foundation* is een aanhoudend groeiproces. Kunstenaars kunnen er in residentie verblijven. Grotere en kleinere tentoonstellingen wisselen elkaar af waardoor de Foundation, zoals een ademend organisme, er elke dag anders uitziet. *"Onze tentoonstellingsruimte wil geen oase zijn. Onze presentatie is onaf, in beweging, ongepolijst, contradictorisch, slordig, complex, onharmonieus, levend en onmonumentaal, zoals de*

wereld buiten de museummuren," verduidelijkt Geert Verbeke.

Dome

Aeneas Wilder was een van de dertig beeldende kunstenaars die tentoonstelden op *Beaufort03* in Oostende. Op een betonnen platform, dat onder het zand ligt, stapelde hij daar met 120 lagen van houten balken een cirkelvormig rasterwerk van 18 meter doorsnee en 17,5 meter hoog. Van verschillende zijden bekeken lijkt het beeld te veranderen, te bewegen. Je wordt verrast door het moiré-effect zoals bij een televisiebeeld dat een geruite vest bibberend weergeeft. Aan de binnenzijde glijden de wolken door de open cirkel bovenaan voorbij. Aeneas gaat tot de grenzen van wat technisch mogelijk is in constructie en voert het zelf uit met zijn team omdat de risico's voor een architect/aannemer te groot en niet te verzekeren zijn.
In opdracht van het verzamelduo **Vollebregt - Warnaar** en in samenwerking met de *Verbeke Foundation* bouwde hij begin 2009 de Dome op het domein van de Foundation. De lichte houten koepel is een architecturaal object met een dynamische vorm door stapelingen en constructies. Houten balken zijn op een ondergrond van bielzen in een cirkel van 9 meter op elkaar gestapeld tot een hoogte van 12 meter. De balkjes zijn van lariks uit de Belgische Ardennen met afmetingen van 1 200 x 100 x 100 mm. De ruimte is open en tegelijk gesloten. Als je binnen de koepel staat, ervaar je een sacrale sfeer. Je waant je in een tempel. Het geluid van de omgeving verandert. Door de wanden zie je het terrein van Verbeke met bomen, water en enige kunstwerken. Naar boven kijkend zie je de beweging van de houten balken en de wolken. Wilder gaat met de stapelingen tot de limiet van het materiaal. Zijn bouwwerken zijn perfect van vorm en vergankelijk. Vooral dat laatste is opvallend. Na verloop van tijd storten de installaties in een lawine van beeld en geluid ter aarde.

CasAnus: overnachten in een kunstwerk

Kunstenaar **Joep Van Lieshout** ontwierp deze polyester sculptuur, een gigantische uitvergroting van het menselijke spijsverteringstelsel, als een exclusieve overnachtingsplaats. Het huis van de anus dus. Het moet niet altijd *Anubis* zijn. De ruwe natuurlijke vormen en kleuren contrasteren fel met de maagdelijk witte binnenzijde. Hierin bevinden zich een tweepersoonsbed, een tafeltje, een douche en een toilet. *CasAnus* is voorzien van verlichting, water en elektrische verwarming. Een overnachting in *CasAnus* kost 120 euro voor twee personen inclu-

De Dome van Aeneas Wilder combineert een perfecte vorm met vergankelijkheid. Na verloop van tijd stort de installatie in.

Re-cover is de naam van een work in progress van Will Beckers. Het gaat om acht oude wilgenbomen die gered en verplant werden begin 2011.

sief ontbijt ter plaatse.
Wie tevreden is met iets minder comfort kan overnachten in de *CampingFlat*. Deze bestaat uit een twaalf meter hoge constructie uit stellingbouwmateriaal, onderverdeeld in vier verdiepingen. Elke verdieping heeft een vloer in kunstgras met een tentje, luchtbed, slaapzak en kampvuur. De buitenzijde van de toren is bekleed met netten die de aangeplante klimplanten houvast bieden. Dat zal de toren in de toekomst een heel ander uitzicht geven. Wekken gebeurt door de vogeltjes die de *CampingFlat* met u delen. Een overnachting in de *CampingFlat* kan voor slechts 35 euro voor twee personen inclusief ontbijt in de bar van de Verbeke Foundation. Een overnachting zonder ontbijt kan vanaf 15 euro per persoon.

De ConvecToren

Met eenvoudige middelen iets moois maken, dat is de kunst. De *ConvecToren* is daar een schitterend

voorbeeld van. Dit markante werk is te vinden naast de ateliers van de *Verbeke Foundation*. De *ConvecToren* is een visueel experiment om te laten zien hoe simpel we aan warm water kunnen komen. Uitgevoerd naar

Casanus is een polyester sculptuur dat het menselijke spijsverteringsstelsel uitbeeldt. Je kunt er overnachten.

In de ConvecToren wordt water opgewarmd met warme lucht en zonnestraling.

De Earthcar is binnen en buiten overdekt met aarde en namaakplanten. Geuren van tijm, anijs, den, olijven en druiven cirkelen er rond. De Belgische kunstenaar Peter De Cupere werkt sinds jaren met geuren waarmee hij multizintuiglijke installaties creëert. In het kader van de tentoonstelling Green Summer in 2010 ontwierp De Cupere een Garbage City Holiday Park: een minivakantiepark uit rest -en afvalmaterialen. Ieder vakantiehuisje kreeg een eigen geur die inwerkt op de gemoedstoestand van de bezoeker.

een idee van **Henk Zoeteman** van *'rizoom: adviezen voor duurzaamheid'* te Rotterdam. Geert Verbeke is enthousiast op dit idee gesprongen en heeft tweedehands materiaal gevonden om het geheel te realiseren. Zoals acht metalen frames die in een eerder leven dienden om kunstwerken te transporteren, glas en tien prachtige knalrode radiatoren van de sloop.

In gebouwen met glazen gevels hangt heel veel warmte van de zon. Vooral 's zomers hebben bijvoorbeeld glazen (nood)trappenhuizen hoge temperaturen. Het experiment met de *ConvecToren* zal uitwijzen hoeveel warm water gemaakt kan worden met warme lucht en zonnestraling. Het in de stellage verwarmde water gaat naar de technische ruimte van de *Verbeke Foundation* om daar via een warmtewisselaar het douchewater op te warmen. De *ConvecToren* is een experiment en zal de komende jaren worden aangepast naarmate de ervaringen weer tot nieuwe ideeën leiden. Een belangrijk punt is dat de toren 's zomers veel warm water zal geven, soms zelfs te veel. Dat kan in de grond worden opgeslagen om er ook 's winters van te kunnen profiteren.

Van warme lucht naar warm water

De toren is negen meter hoog en heeft een zuidkant van glas. Achter dit glas gaat door de zon opgewarmde lucht stijgen. Boven gekomen in de toren strijkt die lucht langs convectoren. Het water in deze convectoren warmt dan op. Het aanvankelijk koele water in een tank boven op de toren wordt door het warme water uit de convectoren opgewarmd. Door natuurlijke stroming gaat het warme water omhoog en het koudere water omlaag. Nadat de lucht haar warmte aan de convectoren heeft afgestaan, zakt de koelere lucht in de centrale koker. Om beneden weer in de ruimte achter het glas terecht te komen, om

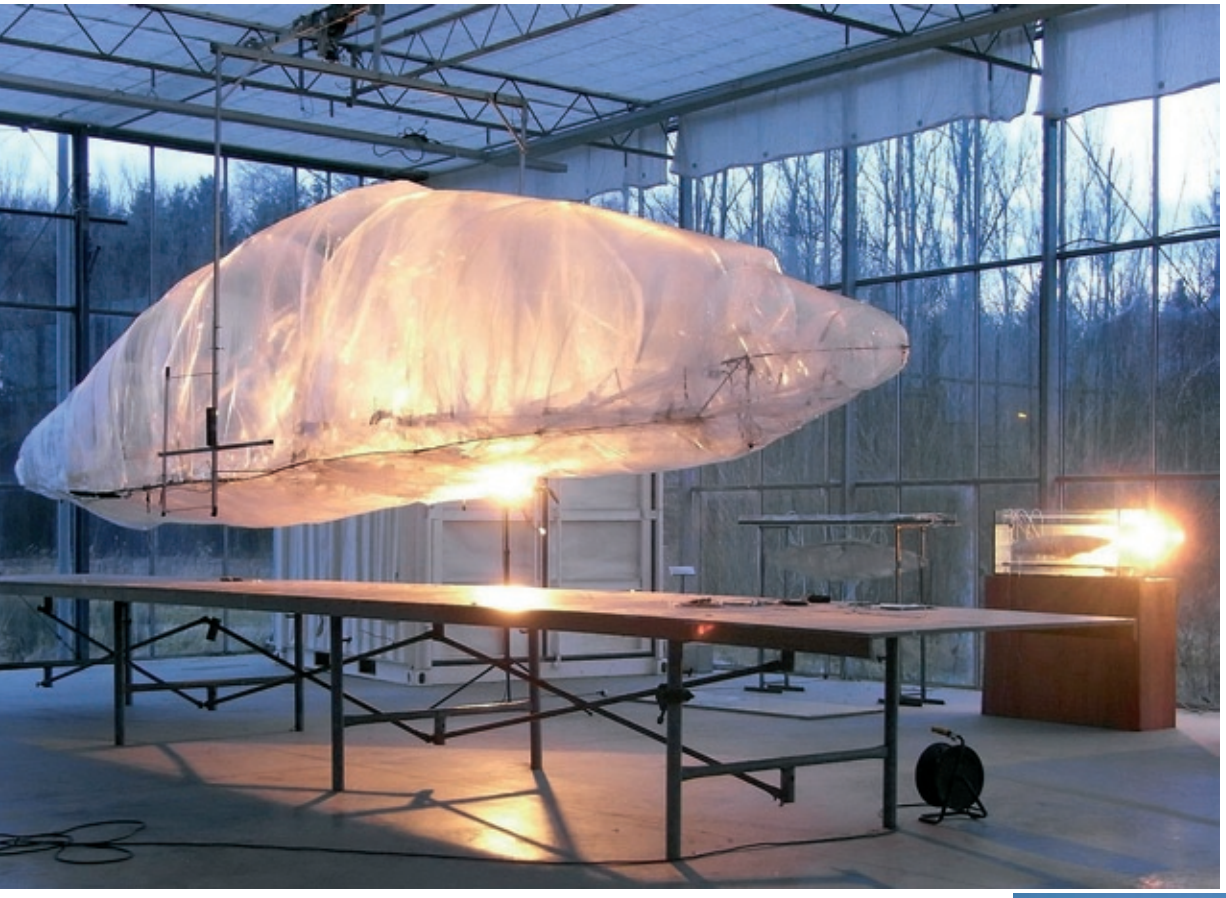

Het Aeromodeller2-project is een ontwerp van Lieven Standaert voor een zero-emissie, zelfstandig opererend, nomadisch waterstof-luchtschip op windenergie dat nooit zal landen. Het schip vernieuwt zijn brandstof door waterstofgas te genereren uit windkracht en de regen op zijn huid. Wanneer deze brandstof opgebruikt is, moet het schip uitrusten aan een ankerkabel om zijn energie op een duurzame manier te vernieuwen, net zoals elk levend wezen. www.aeromodeller2.be

vervolgens door de zon opgewarmd te worden, enzovoorts. Dus: zowel de lucht als het water in het systeem circuleren. De aan de voorzijde van de koker geplaatste radiatoren geven het proces nog een extra impuls.
Het water in deze radiatoren wordt direct door zonnestraling opgewarmd. Normaal geven convectoren en radiatoren hun warmte door convectie en straling af aan de lucht. Hier gaat het net andersom: het water in de convectoren en radiatoren wordt opgewarmd door warme lucht en zonnestraling.
Deze toren past perfect binnen het duurzame denken, zeker omdat hij vrijwel volledig uit hergebruikt materiaal bestaat. Het is interessant om met simpele methoden grote effecten te bereiken. Daarnaast is het boeiend om te zien hoe deze hergebruikte materialen een bijzondere esthetica creëren.

Earthships

Op het terrein van de *Verbeke Foundation*, zoals gezegd maar liefst twaalf hectare natuur en kunst, wil Geert Verbeke de kunstenaar/architect **Francesco Fransera** een op de earthshipgedachte geïnspireerd kunstwerk laten bouwen. Een artist in residence moet er kunnen verblijven en werken. Dit betekent dat de ruimte vrij hoog moet zijn. Uitdaging van het project is om enerzijds de kunstzinnige wensen en anderzijds de functionaliteit voor de kunstenaar te integreren zonder afbreuk te doen aan het concept van een earthship. Daarnaast is er gelegenheid om te experimenteren met lokaal beschikbare materialen, nieuwe bouwtechnieken en aanpassingen aan ons klimaat. De Foundation is vragende partij om metingen uit te voeren over de temperatuuropbouw in de muren en de energie- en wateropbrengsten. De bouw van het project zal geheel door vrijwilligers worden uitgevoerd samen met medewerkers van

Verbeke Foundation. De Foundation levert ook de materialen en voorziet onderdak en voedsel voor de vrijwilligers. De organisatie van het project ligt in handen van *Earthship Belgium vzw*. Op http://earthresidence.blogspot.com/ kan je de evolutie van het project volgen.

Willy Lievens

Verbeke Foundation, Westakker
9190 Kemzeke (Stekene)
www.verbekefoundation.com
Tel 03 789 22 07
info@verbekefoundation.com
Openingsuren: donderdag tot en met zondag, van 11 tot 18 uur.

2011, het jaar van de elf: de totale overgave van een insluimerende Mud Maid elf in de schoot van moeder aarde.

Recordrendement zonnepanelen met waterstof

Wetenschapper **Nico Hotz** van de *Duke University* heeft een nieuw hybride zonnecollectorsysteem bedacht waarmee zonlicht efficiënter in elektriciteit kan worden omgezet dan met de gebruikelijke fotovoltaïsche zonnepanelen. In het nieuwe systeem wordt zonlicht door zonnecollectoren omgezet in waterstofgas dat vervolgens door brandstofcellen wordt omgezet in elektriciteit. Uit de analyse van Hotz blijkt dat het nieuwe systeem een energierendement heeft van 28,5 % in de zomer en 18,5 % in de winter, terwijl dat voor conventionele zonnepanelen respectievelijk 15 % en 5 % is. De basis van het systeem wordt gevormd door een zonnecollector die bestaat uit koperen leidingen die zijn bedekt met een laagje aluminium en aluminiumoxide, en die gedeeltelijk zijn gevuld met katalytische nanodeeltjes. Door deze leidingen stroomt een mengsel van water en methanol. De leidingen bevinden zich in een luchtledige ruimte waardoor 95 % van het zonlicht zonder omgevingsverlies wordt geabsorbeerd. De temperatuur stijgt dan tot circa 200 °C waarbij waterstofgas wordt gevormd. Dit gas kan vervolgens direct in een brandstofcel worden gebruikt om elektriciteit op te wekken of worden gecomprimeerd en in een tank opgeslagen voor later gebruik. Op de Duke University wordt op dit moment een prototype van de nieuwe installatie gebouwd.
Bron: www.elektor.nl
Meer info: www.pratt.duke.edu/duke_hotz_hybrid_system

Biomimetica: zeewier verbetert Li-Ion-accu's

Onderzoekers van het *Georgia Institute of Technology (Georgia Tech)* en de *Clemson University* hebben een nieuw bindmateriaal voor elektroden van Li-Ion-accu's gevonden, dat zorgt voor een beter rendement en waarvoor bij de productie geen giftige stoffen nodig zijn. Het nieuwe bindmiddel (alginaat) wordt gewonnen uit bruin zeewier. Bij experimentele anoden met het nieuwe materiaal werd een acht keer grotere capaciteit gemeten dan bij tot nu toe gebruikte elektroden. De anoden bleven meer dan duizend laad- en ontlaadcycli zonder problemen functioneren. Het bindmiddel in de elektroden van Li-Ion-accu's houdt de grafiet- of siliciumdeeltjes van de elektrode bij elkaar, die samen met het elektrolyt voor het elektrisch vermogen van de accu zorgen. Omdat elektroden in accu's zijn ondergedompeld in een vloeibaar elektrolyt met een hoge concentratie aan ionen, kregen de onderzoekers het idee om voor het bindmiddel te gaan zoeken bij planten die van nature in een agressieve omgeving zoals zout water leven. Bruine algen bleken als leveranciers van het polymeer alginaat een goede keuze. Het nieuwe bindmiddel kan zowel bij grafiet-elektroden als (toekomstige) silicium-elektroden worden toegepast en is compatibel met bestaande productiemethoden. De resultaten van het onderzoek werden op 8 september 2011 gepubliceerd in *Science Express*, de online versie van het tijdschrift *Science*.
Bron: www.elektor.nl
Meer info: www.gatech.edu/newsroom/release.html?nid=69898